

Etikken må forankres i politikken

Kommunal Rapport 20.11.2019

Vi oppfordrer nye kommunestyre og fylkesting til tidlig i perioden å sette temaene etikk og antikorrupsjon på dagsordenen, og forankre etikkarbeidet gjennom politiske vedtak, sier Tora Aasland, leder i Kommunesektorens etikkutvalg

Åpenhet er kanskje det viktigste tillitsskapende virkemiddelet.

Over 10.000 folkevalgte har nå fått tillit etter høstens valg. De er valgt inn i 356 nye kommunestyre og elleve fylkesting, mange i nye, sammenslåtte kommuner eller fylkeskommuner. De har fått et stort og viktig ansvar – som myndighetsutøvere, som leverandører av viktige velferdstjenester, som arbeidsgivere og som ombud for befolkningen. Da trengs gode retningslinjer, trygghet og god kontroll.

Et nytt kommunestyre eller fylkesting åpner for muligheter, både til å drøfte viktige saker på nye måter og til å lære av tidligere erfaringer. Målet må være å bli enda bedre i en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard, slik det står i kommunelovens formålsparagraf. Ikke minst derfor må arbeidet med etikk og antikorrupsjon være et viktig tema med tydelig politisk forankring.

Vi vet at presset på kommunale ledere er stort. I en undersøkelse KS fikk gjennomført blant kommunene i 2017, svarte fire av ti enhetsledere at de kjenner til at ansatte eller folkevalgte har opplevd situasjoner med press om favorisering.

Andre situasjoner de kjenner til, er press er knyttet til omgåelse av regelverk og for nært samarbeid med private aktører. Tre av ti svarer at de selv har vært utsatt for press om å favorisere. I samme undersøkelse framkommer det at areal-, plan- og byggesaker er mest utsatt for press, og at mellomledere er særlig utsatt.

Ved konstituering av nye kommunestyre og fylkesting høsten 2019 trer ny kommunelov i kraft. I denne ligger flere nye bestemmelser om egenkontrollen som angår kommunens etikk- og antikorrupsjonsarbeid. Egenkontrollen må være god både for å redusere risikoen for misligheter og for å styrke den nødvendige tilliten til kommunen. Også i arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling skjer det endringer hvor målet er å gjøre varslingsprosessene tydeligere og bedre – ikke minst for varslerne.

KS har utviklet flere verktøy som kommunene kan ta i bruk i arbeidet med etikk og antikorrupsjon, blant annet helhetlige program, rammeverk og veiledere. Det er også laget en eksempelsamling som kan være et nyttig hjelpemiddel i kommunenes arbeid med åpenhet og tillit i arbeidet med å unngå uetisk atferd og korrupsjon. KS' folkevalgtprogram som tilbys alle kommunestyre og fylkesting fra høsten 2019, har både et kjerneprogram og skreddersydde dager. Her kan etikk velges som et særskilt tema.

Kommunesektorens etikkutvalg er oppnevnt av KS' hovedstyre. Vi oppfordrer nye kommunestyre og fylkesting til tidlig i perioden å sette temaene etikk og antikorrupsjon på dagsordenen, og forankre etikkarbeidet gjennom politiske vedtak. Det innebærer blant annet å ha et oppdatert verdigrunnlag, et etisk regelverk både for ansatte og folkevalgte, bidra til at det gjennomføres risikoanalyser for å avdekke sårbarhet, ha gode varslingsrutiner og god praksis rundt vurdering av habilitet.

Åpenhet er kanskje det viktigste tillitsskapende virkemiddelet. Det betyr at omverden får innsyn i hvordan kommunen drives og hvordan beslutninger tas.

Vi oppfordrer ansatte og folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner til å henvende seg til etikkutvalget ved behov for råd og innspill i dette arbeidet. Etikkutvalget selv arrangerer jevnlig møter i kommuner og fylker med politiske og administrative ledere. I desember går turen til Kristiansand for å møte kommunene på Agder. Til våren går turen til Viken, og deretter til Trøndelag.

Vi håper på engasjement og gode debatter. Bli med i arbeidet for tillitsskapende kommuner og fylkeskommuner!